

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 24. novembra 1939

Cena posamezni številki din 150

O gospodarskem načrtu

Težave, ki so nastale v zadnjem času za našo industrijo, trgovino in obrt, so znova oživile zahtevo po postavitvi gospodarskega načrta. Da nam je ta v resnici potreben, o tem ni več nobenega dvoma. Pač pa so zelo različna mnenja o tem, kdo naj sestavi načrt in kaj naj ta vsebuje.

Najbolj pogosto se predlaga, da postavi gospodarski načrt država. Ta predlog pa se nam zdi napačen in malo preudarjen. Predvsem treba upoštevati, da v vladi skoraj morajo politična vprašanja zavzemati glavno mesto, saj je od politike na vse zadnje odvisen celo obstoj same vlade. Zato ni pričakovati, da bi se mogla posvetiti vlada sestavi gospodarskega načrta tako, kakor pa bi se n. pr. neka gospodarska organizacija, katere napredek direktno zavisi od tega, če je naše gospodarstvo urejeno ali ne.

Pa tudi dosedanje izkušnje uče, da ni pričakovati, da bi se v vladi mogel sestaviti gospodarski načrt s potrebno objektivnostjo. Videli smo vendar prepogosto, da so posebni politični oziri neštokrat prepredeli, da bi se izdala popolnoma nepristranska določba. Zadolosti, če opozorimo tu na popolnoma enostransko kmetstvo zaščito, ki je povzročila ravno zaradi svoje neobjektivnosti tako mnogo težav.

Pa še drug velik razlog je, ki govori proti temu, da bi postavila vlada gospodarski načrt. Ta načrt bi dejansko izdelali birokrati in zato bi bil tudi njihov gospodarski načrt popolnoma birokratičen. To pa se pravi, da bi bil načrt za gospodarstvo nesprejemljiv, ker se birokratizem in gospodarstvo nikdar ne skladata.

Če hočemo, da dobimo dober gospodarski načrt, potem mora biti ta tako na široko zasnovan, da bo ustrezal vsem gospodarskim panogam, da bo v korist vsem gospodarskim stanovom in poklicem in da bo ustvaril v vsej državi nov razmah gospodarskega življenja. Zato je neobhodno, da pri sestavi gospodarskega načrta sodelujejo vsi, ki se aktivno udeležujejo v našem gospodarskem življenju. Z drugimi besedami se pravi to: gospodarski načrt se ne sme postaviti od zgoraj navzdol, temveč od spodaj navzgor!

To tudi nikakor ni tako težko izvedljivo, kakor morda kdo misli. Kajti vse naše gospodarske organizacije so že neštokrat povedale in tudi formulirale svoje zahteve. Te zahteve zbrati, jih spraviti v sklad, da pa bodo pri tem vendarle upoštevani interesi vseh gospodarskih stanov, a tudi države in samouprav, pa je s tem v glavnem podano ogrodje gospodarskega načrta. Nato je treba le še določiti, katere točke tega programa se morajo začeti izvajati najprej in kako bi se mogla oskrbeti potrebna finančna sredstva. Pri tej končni sestavi gospodarskega načrta bi seveda imela važna beseda tudi vlada, ki bi tudi poskrbela, da bi se začel ta gospodarski načrt izvajati in uresničevati.

Najbolje pa bi bilo, da se ustanovi gospodarski svet, ki naj bi formuliral gospodarski načrt. Ta gospodarski svet naj bi tvorili voljeni zastopniki glavnih gospodarskih organizacij. Z ozirom na no-

vo državno notranjo ureditev bi bilo priporočljivo, da se najprej izvolijo banovinski gospodarski sveti in delegati teh naj bi tvorili vsedržavni gospodarski svet. S tem bi bilo dano jamstvo, da bi se v resnici sestavil gospodarski načrt, ki bi upošteval potrebe vseh pokrajin in ki bi torej bil v skla-

du z novo decentralistično državno ureditvijo. Novi banovinski gospodarski sveti pa bi bili poleg tega potrebni tudi zaradi velikih nalog, ki jih dobe banovine z novo državno ureditvijo.

Samo na ta način bi bil državni gospodarski načrt ustvarjen iz prave perspektive, ki bi pravilno

ocenila prave potrebe gospodarstva in ljudstva in ne bi bili v nevarnosti, da bi bil gospodarski načrt samo od zgoraj dekretiran načrt, ki bi ga bilo treba neprestano popravljati in izpopolnjevati, kakor skoraj vse uredbe in zakone, ki smo jih dobili v zadnjih letih.

15. novembra 1939 sklenila, da se izjavlja za decentralizacijo delavskega zavarovanja, to je SUZORA v vseh panogah socialnega zavarovanja.

Zato prosimo, da se:

1.) Sestavi komisija za likvidacijo SUZORA, v kateri mora biti zastopana tudi Slovenija.

2.) Objavi naj se bilanca za 31. december 1939, iz katere morajo biti razvidne vse nepremičnine po knjižni vrednosti. Bilanca mora biti gotova v 4 mesecih.

3.) Nepremičnine ostanejo last delavske zavarovalnice, na katere teritoriju se le-te nahajajo. Pri likvidaciji naj se upoštevajo po svoji knjižni vrednosti.

4.) Interesi države morajo pri likvidaciji SUZORA biti očuvani, zato naj vsi okvirni zakoni o socialnem zavarovanju bodo enotni za vso državo.

5.) V Sloveniji naj se ustanovi s 1. januarjem 1940 samostojna nosilec socialnega zavarovanja, to je samostojni Okrožni urad za zavarovanje delavcev in samostojni urad Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani.

Možnost eksistence slovenskih socialnih zavarovalnic je podana. Tega menda ni treba posebej dokazovati. Če je namreč Pokojninski zavod lahko avtonomen in kljub desetkrat manjšemu članstvu z višjimi premijami, torej z večjim rizikom lahko shaja in dobro shaja, potem ni potreba posebej dokazovati, da bi tudi slovenska delavska oz. nameščenska zavarovalnica še mnogo lažje shajala z mnogo manjšim rizikom, saj bi imela okoli 110.000 zavarovancev.

Kdor bi hotel to pobijati s slabim stanjem v bratovskih skladnicah, ki so avtonomne, ta greši, kajti bratovske skladnice niso deficitne zaradi avtonomnosti, ampak radi tega, ker so osnovane na popolnoma napačnih osnovah, kar je bilo že ponovno dokazano.

Z glasnim odobravanjem je sprejela zbornica samostojni predlog zbor. svet. Fazarinec in nato še podoben predlog zborn. svetnika Krejčija.

Slovenski gospodarski ljudje odločno zahtevajo decentralizacijo socialnega zavarovanja.

Kako se naj izvede decentralizacija soc. zavarovanja

Samostojni predlog zborničnega svetnika Antona Fazarinca na zadnji plenarni seji Zbornice za TOI

Z novo ureditvijo države je stopila na dnevni red tudi nova ureditev socialnega zavarovanja. V uredbi o banovini Hrvatski je usvojeno načelo, da se prenese posli socialne politike na bana hrvatske banovine, kar pomeni, da se decentralistično reši tudi vprašanje delavskega zavarovanja. Hrvatski ban se je poslužil določil uredbe in za prvi akt decentralizacije v svojem imenu razpustil ravnateljstva okrožnih uradov na teritoriju banovine Hrvatske. To je dejstvo in s tem je podan dokaz, da decentralizacija socialnega zavarovanja ni le odrejena na papirju, temveč se tudi že praktično izvaja.

Za vse gospodarske kroge v Sloveniji je vprašanje decentralizacije delavskega zavarovanja velike važnosti in bila bi velika škoda, ako bi zamudili priliko, da se to zavarovanje uredi pravilno, da bo zavarovancem v korist, ne pa v škodo, da bo tudi v korist delodajalcem, ne pa le v breme.

Glavni nosilec zavarovanja je SUZOR. Ni ustanove, ki bi bila bolj centralizirana, kakor SUZOR, vsa vplačila, izplačila, nakupi, vse se vrši na njegov račun. Poglejmo, kakšno je bilo poslovanje SUZORA z ozirom na Slovenijo.

Poslovanje SUZORA

SUZOR je imel po svojih 20 krajevnih organih v zadnjem času 706.000 zavarovanih članov, od teh odpade:

na Slovenijo približno 15% (to je okoli 109.000),
na Hrvatsko banovino 30% in
na ostale dele države približno 55% (zavarovancev).
Celotni dohodki SUZORja so pa znašali za gornje članstvo približno 700 milijonov din. Ti dohodki izvirajo iz plačil za:

- 1.) bolezensko panogo zavarovanja,
- 2.) nezgodno panogo zavarovanja,
- 3.) onemoglostno panogo zavarovanja,
- 4.) borzo dela, in
- 5.) za Delavske zbornice.

K tej vsoti je dala Slovenija približno 16 2/3%, Hrvat ka 32 %, ostali deli države pa 51 2/3%.

SUZOR ima del svojega premoženja v nepremičninah, in sicer za približno 235 milijonov din. Od investicij odpade približno 46% na Hrvatsko, čeprav so dohodki le približno 32%. Na Slovenijo pa približno 12 2/3%, čeprav so dohodki znašali približno 16 2/3%. Na ostale dele države le približno 37 2/3%, čeprav so dohodki 51 2/3%.

Dolgoročnih hipotekarnih posojil je dal SUZOR dosedaj: Sloveniji približno 18 1/2 milij., Hrvatski približno 53 milij.,

Srbiji in Vojvodini približno 43 milij., državi približno 53 milij.

Mislimo, da se bo pri tako krivičnem zapostavljanju Slovenije vsak gospodarstvenik tako v pogledu investicij, kakor v pogledu posojil zahvalil za takšno skupno gospodarstvo. Enako nezadovoljni so pa tudi srbski gospodarstveniki, ki hočejo glede delavskega zavarovanja proč od SUZORja.

Se huje je pa, kar se tiče kritja deficita okrožnih uradov. Da na-

stajajo deficiti, so vzroki različni. Izvajanje socialnega zavarovanja zavisi od ljudi, to je od rigoroznosti zdravnikov, pritiska članstva na OUZD itd. Deficiti zavise tudi od uspešnosti izterjavanja prispevkov. Ponekod se prispevki slabo izterjujejo. Morda je vzrok vsega tega prav to, da je SUZOR vpeljal to prakso, da iz suficitov nekaterih okrožnih uradov krije deficite drugih okrožnih uradov. Tako mnogi slabo upravljani okrožni uradi žive na račun tistih, ki vestno izvajajo socialno zavarovanje.

Ljubljana plačuje za deficite drugih uradov

Tu ni druge pomoči, kakor decentralizacija. Ako pregledamo denarni efekt gornjih nedostatkov, tedaj vidimo iz posameznih bilanc, da so v letih 1922. do 1934. le v bolniški panogi okrožni uradi v Jugoslaviji imeli sledeče rezultate:

Okrožni uradi:	Visek v milijonih	Primanjkljaj v milijonih
Banja Luka	872	
Bjelovar	174	
Beograd	5195	
Brod na Savi	153	
Dubrovnik		734
Karlovac		458
Ljubljana	2172	
Mostar		078
Niš	102	
Novi Sad	654	
Osijek		120
Sarajevo	258	
Sombor	402	
Split		1249
Subotica	067	
Sušak		331
Travnik	127	
Tuzla	105	
Varaždin		076
Veliki Bečkerek	384	
Vršac	469	
Zagreb	119	
Zemun		020
Merkur	726	
Trg. boln. podp. društvo	370	
Trgovačka omladina Beograd	143	

Rezultati so taki, da se nikakor ne morejo zagovarjati. Samo dva hrvatska zavoda sta bila za dobo 12 let aktivna, vsi ostali hrvatski zavodi pa so bili za 2976 milijonov deficitni.

Ljubljanski urad je v tej dobi imel 2172 milijona suficita, ki je šel za kritje deficitnih okrožnih uradov. Te številke govore dovolj jasno in se jim ne more ugovarjati.

Če pogledamo sedaj še nezgodno panogo, tedaj bomo videli še večje deficite (SUZOR je iz previdnosti ne vodi posebej, čeprav bi jo moral).

Celotni deficiti samo hrvatskih zavodov so dosegli do danes vsoto 65 milijonov. To breme nosijo suficitni zavodi, med katerimi je tudi ljubljanski okrožni urad.

Kaj bi se z vsemi temi milijoni v Sloveniji v korist zavarovanja zgradilo, si lahko vsak sam misli. Rešitev je samo ena: da se čimprej decentralizira SUZOR.

Decentralizacija bo v korist tudi državi, ker bodo posamezne pokrajine skrbele za pravilno — vestno izvajanje delavskega zavarovanja in ne bodo zapravljale tja v en dan denarja delodajalcev, oziroma delavskega, končno pa tudi državnega denarja.

Zato predlagam, da sprejme zbornični svet naslednjo resolucijo:

Zbornica za TOI je na svoji seji

Novo vprašanje bencinskemu kartelu

Na naša vprašanja v zadnji tedenski številki bencinski kartel seveda ni odgovoril. Je pa to tudi čisto egalno, ker je namesto kartela še bolj jasno odgovoril zastopnik ljubljanske policije. Ta je izjavil namreč na zborovanju v Trgovskem domu, da so v Ljubljani zaloge tekočih goriv tako velike, da je absolutno nepotrebno vsako omejevanje potrošnje bencina. Nič manj ko 20 cistern tekočega goriva je v Ljubljani.

Jasno je, da je pri tako velikih količinah tekočih goriv omejevanje prodaje očitna kršitev protidraginjske uredbe. Izgovor, da zastopniki kartela v Ljubljani ne morejo sami odločiti o tej prodaji, temveč da potrebujejo dovoljenje iz Zagreba, je naravnost smešen. Kajti po tej logiki bi se mogel sploh vsakdo izogniti določilom uredbe s tem, da bi imel kakšnega strica v drugem mestu, ki bi zanj razveljavil veljavnost uredbe.

Pričakujemo zato, da se oblasti na takšne predrzne izgovore ne

bodo ozirale. Menda velja protidraginjska uredba za vse, ne le za trgovce, temveč tudi za kartele.

Sedaj pa še neko majhno, pa prav zanimivo vprašanje na kartel:

Ali je res, da so se cisterne z bencinom in oljem nakrat premaknile iz Ljubljane tja v Zalog? Če ne odgovori na to vprašanje kartel, potem prosimo ljubljansko policijo, da ugotovi, če je ta vest resnična.

Pa še drugo vprašanje se postavlja: Zakaj se je premaknil ta bencin iz Ljubljane?

Zbiranje starega železa

Zastopniki kovinske industrije so znova intervenirali v trgovskem ministrtvu zaradi zbiranja starega železa. To je sedaj tem bolj potrebno, ker so vse države prepovedale izvoz starega železa. Zastopniki kovinske industrije so zato zahtevali, da se uvede akcija za zbiranje starega železa na boljših Srbije.

Redni letni občni zbor Trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč«

v Ljubljani bo v nedeljo dne 26. novembra 1939 ob pol deseti uri dopoldne v Ljubljani, »Trgovski dom«, Gregorčičeva 27.

Dnevni red:

1. Poročilo uprave.
  2. Računski zaključek za l. 1938.
  3. Poročilo nadzornega odbora.
  4. Proračun za l. 1939.
  5. Določitev letnine za l. 1939.
  6. Samostojni predlogi.
  7. Slučajnosti.
- Event. samostojni predlogi morajo biti najmanj 8 dni pred obnim zborom predloženi upravemu odboru. Če občni zbor ob napovedani uri ni sklepčen, je pol ure pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ne glede na število članov.

Trgovsko dobrodelno društvo
»Pomoč« v Ljubljani.

Predsednik: K. A. Kregar s. r.
Tajnik: Leo Franke s. r.

Kupujočemu občinstvu!

Trgovci s špecerijskim blagom vladno obveščajo svoje mesečne odjemalce, da ne morejo v bodoče dati blaga za prihodnji mesec vnaprej, dokler ni poravnani račun prejšnjega meseca. Do tega koraka so prisiljeni, ker morajo takoj ob prejemu plačati vse blago.

Popravi!

V našem poročilu o konferenci trgovcev s kožami v Zagrebu, bi se moralo pravilno glasiti, da je g. Lavrič zahteval, da se ustanovi centrala za trgovino s kožami; ne pa z usnjem.

Nadalje bi se moralo pravilno glasiti, da znaša mesečna proizvodnja telečjih kož 25-30 vagonov, ne pa letna.

Prodaja živinske soli po maloprodajalcih

Zveza trgovskih združenj se je obrnila na upravo državnih monopolov z zahtevo, da se dovoli prodaja živinske soli tudi maloprodajalcem.

Na to svojo predstavko pa je sedaj prejela Zveza odgovor od monopolne uprave, ki pravi:

Z nedavnim znižanjem cene soli in dajanjem vreč maloprodajalcem brezplačno je monopolna uprava že šla do skrajnih mej možnosti na roko tako potrošnikom ko maloprodajalcem in zato ne more dovoliti nobenih novih ugodnosti.

Ustanovitev direkcije za zun. trgovino odložena

Čeprav je bila na zadnji ministrski konferenci načelno sklenjena ustanovitev direkcije za zunanjo trgovino in čeprav so mnogi gospodarski krogi ustanovitev direkcije pozdravili, je bila vendar njena ustanovitev odložena. Kakor se poroča iz Beograda, se šele sedaj uredba o ustanovitvi direkcije v podrobnostih izdeluje. Zato se bo znova sklicala posebna konferenca, ki bo sklepala o uredbi. Konferenca se bo sklicala še v decembru.

Naše

klirinske terjatve proti Madžarski likvidirane

Še 15. t. m. so znašale naše klirinske terjatve proti Madžarski 19,2 milijona din. Sedaj so te terjatve likvidirane, ker smo mi odstopili te terjatve Italiji. S tem pa se je tudi naš dolg Italiji znižal za 19,2 milijona din. Madžarska bo sedaj po vsej verjetnosti forsirala svoj izvoz v Jugoslavijo in zato se bomo mi v kratkem v kliringu z Madžarsko pojavili kot dolžniki namesto kot upniki.

Kako se ustanavljajo nabavljalne zadruge

Zadruga drž. nameštencev, ki nima nobenega državnega nameščenca

V nekem kraju Savinjske doline so pričeli delavci tamkajšnjih tovarn zelo živo agitacijo za ustanovitev nabavljalne zadruge. Ker pa nimajo konsumi in podobna ropotija nikake privlačne sile več, je priskočila delavcem na pomoč bližnja nabavljalna zadruga državnih nameštencev. Ta namerava snujočo se zadrugo vzeti pod svoje okrilje ter ji bo dala v ta namen svojo firmo, da bo delovala kot njena podružnica. Ker pa je v dotičnem kraju le malenkostno število državnih uradnikov, v poštev prihajajo samo učitelji in orožniki, ki pa ne kažejo prav nikakega zanimanja za snujočo se zadrugo, je prav verjetno, da v tej zadrugi ne bo vpisan niti eden državni namešteneec kot zadrugi. Kako je potem mogoče, da se bo ta zadruga vseeno imenovala »zadruga državnih nameštencev«? Čudno je to, da velja za trgovce vse polno predpisov, kako ne smejo slepomišiti s svojimi napisi, nasprotno pa je zadrugam vse dovoljeno.

Kakšne cilje zasleduje zadruga državnih nameštencev pri ustanavljanju podružnic na podeželju, ni znano. Glavni razlog bo najbrž v velikem apetitu po čim večjih dohodkih. Da bi hotela zadruga s svojo ustanovo pomagati premoženjsko šibkejšim slojem, je prav malo verjetno, ker prodajni pogoji tako pomoč naravnost onemogočajo. Po pravih zadruge mora namreč vsak zadrugi plačati zadrugi delež v znesku din 300—ter prevzeti poleg tega še jamstvo za dva deleža. Nadalje mora nudi zadrugi tudi varno jamstvo za svoje nakupe v zadrugi, ki so plačljivi redno koncem meseca. Jasno je, da vsega tega revež ne zmora. Pravilno bi seveda bilo, da pomagajo nabavljalne zadruge v prvi vrsti revežem, saj jim je ravno zato dala država vse polno privilegijev in jih oprostila plačevanja pridobnine. Vendar pa poznajo gospodje okoli teh zadrug le 100% varne kupčije, na »Bog povrni« se enostavno ne razumejo. Kmet bi dobival pri takih zadrugah blago le proti takojšnjemu plačilu. Kreditiranje nakupa po več mesecev ali celo eno ali več let zadruge ne poznajo. Iz tega sledi, da bi zadruga kupčije z reveži in kreditiranje blaga na dolgi rok milostno prepustila trgovcem-davkoplačevalcem.

Koliko bo nameravana zadruga koristila tovarniškim delavcem, je pa tudi še vprašanje. V glavnem je dokazano, da zadruge navzlic ogromnim privilegijem prodajajo blago po istih cenah kakor trgovci, včasih pa še celo draže ali v slabši kakovosti. Pri trgovcu delavec tudi ni bil strogo vezan, da poravnava celoten mesečni nakup, če je imel morda kake druge nujne izdatke; večkrat se je moral trgovcu zadovoljiti z delnim plačilom. Zadruga pa bo gotovo vpeljala sistem, da bodo podjetja, pri katerih so delavci-zadrugi zaposleni, odtegnila že pri izplačilu zasluzka celoten dolg ter odvajala pobrane zneske zadrugi. Če je delavec v zadrugi radi drugih nujnih izdatkov, naj mu pa Bog pomaga!

Kaj pa v primeru stavke ali če bi tovarne, kar je v sedanjih časih prav lahko mogoče, bile primorane zaradi pomanjkanja surovin ustaviti od časa do časa obratovanje? V takem primeru ostanjejo delavci seveda brez zasluzka in so radi tega posebno potrebni pomoči. Dvomimo pa, da bi zadruga upoštevala težak položaj svojih zadrugi in je bolj verjetno, da bi v takem primeru tudi zadruga prenehala z obratovanjem in za-

prla svoje poslovne lokale, skrb za brezposelne reveže pa bi prepustila trgovcem. Kakor smo že omenili, zadruge riskantnih kupčij ne tvegajo, ker pa je dobrodelnost z rizikom zelo povezana, raje takih niso vzela v svoj program.

Ta primer ustanovitve zadruge drž. nameštencev brez drž. nameštencev kaže, da so se začeli gošpodje pri nabavljajnih zadrugah državnih nameštencev zanimati že tudi za privatne odjemalce na podeželju. Vprašanje, kako bodo država, banovina in občine prišle do davkov, če trgovci ne bodo mogli plačevati davka ter bodo pričeli odjavljati svoje obrte, pa take gospode prav nič ne zanima. Ker zadruge davkov ne plačujejo, je tako vprašanje za nje brez pomena in po njih mišljenju tudi ne-

potrebno. Po njihovem modrovanju se bo itak pričel takoj raj v Jugoslaviji, kakor hitro bodo zadruge izpodrinile vse trgovce, v raju pa umevno davkov ne poznajo in tako bo to, sicer precej sitno vprašanje, kar samo po sebi rešeno.

V sedanjih nadvse resnih časih, ko so država, banovina in občine nujno zainteresirane na rednem dotoku davkov, bo pač potrebno, da se preručajo privilegiji nabavljajnih zadrug in da se tudi zadruge za svoje trgovske posle obdačijo tako kakor trgovci. Država bo imela večje koristi in bo tudi vprašanje plač državnih nameštencev pravičnejše rešeno, če se bodo prejemki nameštencev, ki so preslabo plačani, zvišali, nabavljalne zadruge pa obdačile.

Draginja in krošnjariji Vedno večja nadloga na podeželju

V okolici Maribora je zadnje tedne postalo krošnjarstvo prava nadloga. V blagor kmetu niso bili krošnjariji nikoli, sedaj pa ga obletavajo na način, ki zbuja tudi že pozornost oblasti. Nепrestano pritiskajo najrazličnejši krošnjariji kljube na kmetijskih domovih in ponujajo vse mogoče, posebno tekstilno blago, ki gre dandanes kaj rado v denar. Ti ljudje besedičijo in se prilizujejo kmetu in delavcu na vse načine. Poskušajo vse zvišati, da ljudi pripravijo do tega, da kupijo od njih ponujeno blago. Ko pa blago kasneje temeljite pregledajo, vidijo kmetje, da so bili prevarjeni in da je blago mnogo dražje kot pri domačem trgovcu.

Krošnjariji so oni, ki dandanes dražijo blago. Kdo naj jih nadzoruje, saj jim ne more biti oblastvo vedno za petami! S svojim besedičenjem begajo ljudi, jim natvezujejo gorostasne stvari, dopovedujejo, da nam bo v kratkem zmanjkalo vsega blaga in da ne bomo dobili več drugega. Oni ga imajo še nekaj, ki pa so ga morali, dasi imajo izvrstne zveze, plačati zelo drago. Zahtevati, tako pravijo, bi morali veliko višje cene. Da pa se napravi posel, so pripravljeni nekoliko popustiti. Stranka naj bo uvidevna in naj hitro seže po blagu, dokler ga je še kaj. Lahkoverni ljudje verjamejo vse, dajo se prepričati, da se jim nudi zadnja prilika za nakup blaga, in kupijo. Morda dajo vsiljivec zadnje dinarje, ki jih imajo za vsak primer še doma. Ko pa pride iztreznjenje, je že prepozno.

Politične vesti

Romunska vlada je odstopila. Kralj je poveril sestavo nove vlade bivšemu min. predsedniku Tatarescu, ki je novo vlado tudi že sestavil.

Pogajanja med Romunijo in Nemčijo so se končala brezuspešno in to je tudi vzrok odstopa romunske vlade. Nemci so zahtevali, da se spremeni tečaj leja v korist Nemčiji. Nesoglasja so nastala nadalje glede količine in načina prevoza romunskega petroleja v Nemčijo. Romunski trgovinski minister je odločno nastopil proti nemškimi zahtevam, ker bi se z njih sprejemom moral povečati romunski izvoz za celo tretjino, dočim bi ostal nemški izvoz v Romunijo isti.

Anglija je poslala Romuniji 36 modernih bombnikov.

Mussolini je sklical veliki fašistični svet, ki bo razpravljal o nadaljnjem stališču Italije do sedanjih vojne.

Angleški vojni minister Hore Be-

liza je govoril v angleškem parlamentu o vojaškem položaju. Dejal je, da je poljska vojska omogočila zaveznikom, da so mogli v miru dovršiti koncentracijo svoje vojske. Sedaj se poljska vojska v Franciji reformira. Angleška ekspedicijska vojska je štela, ko je podal svoje zadnje poročilo, 185.000 mož. Od takrat je prišlo vsak teden po več tisoč angleških vojakov na francosko fronto. Nato je govoril o velikem pomenu Maginotove linije, ki se razteza od morja pa do švicarske meje. Angleška vojska stalno narašča. Razpoloženje vojske na fronti je odlično. Čas dela za nas, ne pa za nasprotnika. Če hoče ta zmagati, mora prebiti Maginotovo črto. Med zavezniki ni niti najmanjšega nesoglasja. Naša strategija je določena v naprej in prav tako tudi naša zmaga. Voditelja opozicionalnih strank sta izrekla svoje zadovoljstvo z govorom vojnega ministra.

6 milijonov funtov velja Veliko Britanijo vsak dan vojna, je dejal angleški finančni minister. Kljub zelo zvišanemu davkom je mogoče kriti z rednim proračunom le polovico vojnih stroškov. Drugo polovico je treba kriti s posojili. Fin-

Krošnjar je že za devetimi hribom, potem ga pa išči!

Uredba o zatiranju draginje in navijanju cen velja seveda tudi za krošnjarije, toda kjer ni tožnika, tudi ni sodnika. Dokler tička nimajo, ga tudi kaznovati ne morejo. Dobe pa ga zelo težko, ker se zna spretno skrivati. Kmetje, zlasti v Dravski dolini, ne gredo sedaj več na lim tem prevejanecem tako hitro, kakor še pred par tedni. Uvideli so pač, da gre za nereelno trgovino, ki je ni mogoče kontrolirati.

Vedno bolj se množe pritožbe nad brezobzirnim in prevejanjem postopanjem krošnjarijev. Združenje trgovcev v Mariboru zbira te pritožbe in jih bo uporabilo pri svoji intervenciji na odločujočih mestih. Dogodili so se primeri, da so krošnjariji zahtevali za svoje manjvredno blago cene, ki so bile do 100% in še več višje, kot bi smele biti.

Naj bi si ljudje že enkrat zapomnili: Vsak pameten trgovec se bo držal zakonitih in trgovskih navodil, predvsem pa bo stremel za tem, da si stranko ohrani in pridobi njeno zaupanje. Legalni trgovec je vedno pod nadzorstvom oblasti, ki kaj hitro zasledi, ali se zahtevajo dovoljene cene. Zato ima kupujoče občinstvo vedno neko jamstvo, da pri legalnem trgovcu dobi dobro blago. Pri krošnjariju pa je to nemogoče. Zato se je na početje krošnjarijev opozorilo tudi orožništvo, ki bo še bolj pazilo nanje kot doslej. Vsekakor se pripravljajo odločni koraki v zaščito naših trgovcev, predvsem na deželi.

minister je apeliral na Angleže, da dajo potrebni denar. Kakor pravijo zadnja poročila, je bil njegov apel uspešen.

Angleški drž. podtajnik Buttler je izjavil v parlamentu, da med Francijo in Anglijo še ni bilo nobenih pogajanj zaradi ev. obnove Avstrije.

Na sestanku med gen. Sikorskim in dr. Benešem je prišlo do popolnega sporazuma o vseh vprašanjih, ki se tičejo Poljske in Češke.

Francoska vlada je sklenila, da bo izvajala iste represalije proti Nemčiji kakor Anglija.

Na zapadni fronti postaja artilerijski boj vedno močnejši. Tudi aktivnost letalcev se je povečala. Francozi poročajo, da so sestrelili sedem nemških letal, dočim so sami izgubili samo tri. Nadalje poročajo Francozi, da je neki francoski rušilec v zadnjih dneh potopil dve nemški podmornici.

O velikih letalskih bojih poročajo francoska in angleška poročila, ki ugotavljajo, da je bilo v zadnjih dveh dneh sestreljenih nad 20 nemških letal.

Francozi pišejo, da Nemci še niso začeli ofenzive, ker se ni njih vojska popolnoma izpolnjenja. Pričakovati pa je, da bo v kratkem popolnoma pripravljena za ofenzivo.

Pomorska vojna se nadaljuje z vedno večjo ostroto. Zaradi nemških plavajočih ali magnetičnih min se je potopila znova cela vrsta ladij. V vseh petih dneh, odkar so se pojavile mine, se je potopilo 22 ladij. Ena zadnjih žrtev je angleški rušilec »Gipsy«, ki se je potopil skoraj tik za tem, ko je rešil posadko nekega zbitega nemškega letala. Neki francoski rušilec pa je potopil dve nemški podmornici. Ugotovilo se je, da mečejo mine tudi nemška letala s padali. Te mine so sicer manjše, zato pa napolnjene z zelo močnim eksplozivom. Angleški finančni minister je izjavil v parlamentu, da se bodo uporabila vsa sredstva, ki jih nudi znanost, da se tudi nevarnost magnetičnih min premagava.

Angleški listi poudarjajo, da imajo angleške represalije, da bodo namreč Angleži na visokem morju zaplenili vse blago, ki je nemškega izvora ali ki je nemška last, samo ta namen, da preprečijo, da bi Nemčija dobivala v tujni devize. Anglija in Francija pa si bosta prizadevali, da bodo zaradi tega ukrepa nevtralne države čim manj prizadete. Ukrep angleške vlade da je edino možna represalija proti nemškimi kršitvam mednarodnih predpisov.

Ameriški listi pravijo, da je sicer treba obžalovati odločitev angleške vlade za izvajanje represalij, da pa je ta ukrep upravičen.

Nemški listi pa pišejo, da pomeni angleški ukrep pravo pomorsko razbojništvo.

O Münchenskem atentatu ter aretaciji Elserja in dveh Angležev, ki so jih Nemci zvalili na holandsko mejo, od tam pa nasilno odvedli v Nemčijo, poročajo nemški listi nad vse obsirno. Listi trde, da je dokazano, da je organiziral atentat iz Švice pobegli Oton Strasser, ki pa da je dobival denar za atentat od Angležev. oz. od »Intelligence Servicea«, v čigar službi da sta bila tudi oba aretirana Angleža. Angleški listi označujejo nemške trditve kot fantastične.

Na Poznanjskem in Pomorjanskem nameravajo baje Nemci naseliti 8 milijonov Nemcev. Tudi v Prago prihaja vedno več Nemcev ter je njih število že naraslo od 35.000 na 170.000.

Protector v Neurath in dr. Frank sta bila poklicana v Berlin, da poročata o praških dogodkih. V Neurath je baje ponudil Hitlerju svojo demisijsko.

Bombni atentat je bil v posloplju dunajske policije. En višji policijski uradnik je bil ubit. Policija je aretirala več ljudi.

V Avstriji je bilo aretiranih več katoliških duhovnikov, med njimi tudi tajnik kardinala Innitzerja.

Slovaški min. predsednik Tuka je izjavil, da pripravlja slovaška vlada načrt za izselitev nemške manjšine iz Slovaške. Kako misli Tuka ta načrt izvesti, ni prav razumljivo.

Posebna vojna sodišča so bila ustanovljena na Poljskem, kolikor je zavzeto od Nemcev. Pred sodišče pridejo tudi ljudje, ki so obtoženi javne agitacije. Prve smrtne kazni so ta sodišča že izrekla.

Sovjetska Rusija je priznala Slovaško.

Sovjetski zunanji komisariat je sporočil vladam Vel. Britanije, Italije in Francije, da konzulom teh držav v zasedeni Poljski podeljeni exequatur ne velja več.

Sovjetska »Pravda« piše, da je sovjetsko brodograd v Baltičkem morju popolnoma pripravljeno in da samo čaka na povelje, da odpluje proti Finski.

V Albanijo je odpotoval prvi britanski generalni konzul Grafty-Smith. S tem je Vel. Britanija dejansko priznala italijansko aneksijo Albanije.

Proti omejitvi potrošnje tekočih goriv

Lepo in prepričujoče zborovanje prizadetih organizacij

Po vesteh dnevnega časopisja se namerava v naši državi omejiti potrošnja tekočih goriv. Ker bi s tem bila težko prizadeta ne le trgovina s tekočimi gorivi, temveč cela vrsta drugih strok in ker bi bila takšna omejitev tudi v škodo države, je sklicala Osrednja sekcija trgovcev s tekočimi gorivi veliko zborovanje zainteresiranih organizacij in posameznikov ter povabila na zborovanje tudi zastopnike oblasti. Povabilu sekcije so se odzvale skoraj vse povabljene organizacije, kar jasno dokazuje, da živo občuti vsa naša javnost, kako težke posledice bi povzročila omejitev potrošnje tekočih goriv. S posebnim zadoščanjem moremo tudi sporočiti, da so prišli na zborovanje tudi povabljeni zastopniki oblasti. Zborovanje je bilo odlično tako po udeležbi kot po referatih ter zato tem bolj upamo, da bo imelo popoln uspeh. Zlasti pa moramo to upati, ker bi bilo naravnost nerazumljivo, da bi se ščitili interesi tujega kapitala celo takrat, kadar so v direktnem nasprotju z našimi državnimi interesi in poleg tega še z interesi naših domačih ljudi. Zborovanje je bilo v sredo do-

poldne v dvorani Trgovskega doma. Zborovanje je otvoril predsednik Osrednje sekcije Laznik ter pozdravil vse navzočne, zlasti pa: zastopnika banske uprave svetnika Šinka, zastopnika uprave policije Ramovša, zastopnika poštne direkcije inspektorja Kita, zastopnike: Zbornice za TOI konzulenta Žagarja, Delavske zbornice tajnika Hafnerja, Zveze trg. združenj podpredsednika Verbiča in tajnika dr. Pustiška, zastopnika Avtomobilskega kluba kr. Jugoslavije, sekcije Ljubljana, Birimišo in Šabca, zastopnike Združenja trgovcev v Ljubljani in Združenja za ljubljansko okolico, Združenja avtotaksijev, Združenja avtobusnih podjetij, prevoznih podjetij, Jugoslov. Touring kluba, Banovinskega odbora za pospeševanje domačih goriv, Združenja žagarjev in sekcije trgovcev z motornimi vozili. Predsednik Laznik je nadalje omenil, da je mestno poglavarstvo v Ljubljani opravičilo svojo odsotnost, Združenja trgovcev v Črnomlju pa je brzojavno pozdravilo zborovanje. Nato je nadaljeval:

gorivih moral izvršiti tujec? Čemu se pri tekočih gorivih izključuje domala vsaka možnost privatne konkurence, ki je vselej najboljši regulator tržišča? Tako izgledajo torej učinki uredbe o tekočih gorivih. Vseobči državni in gospodarski interesi zahtevajo takojšno ukinitve uredbe o tekočih gorivih, ki ne samo občutno zmanjšuje državne dohodke, nego stavlja v nevarnost tudi našo državno obrambo, kakor tudi narodno gospodarstvo. Pripomnil bi le še, da bi izgubila državna blagajna pri omejitvi motornega prometa razen dohodkov, ki jih ima od carine in raznih obrti itd., ki so v zvezi s tekočimi gorivi, samo na trošarini za bencinsko mešanico letno 80 do 90 milijonov dinarjev ali dnevno do 240.000 dinarjev, kakor to navaja »Privredni pregled« z dne 18. t. m. Posledice omejitve motornega prometa bi bile torej za vso državo zelo težke. Od vseh pokrajnih naše države pa bi bila Slovenija najbolj prizadeta, ker je pri nas motorni promet najbolj razvit. Naši, a tudi nujni državni interesi zahtevajo, da se omogoči neoviran uvoz tekočih goriv, za kar se mora brezpogojno skleniti potrebna trgovinska pogodba ter najti sredstva za plačilo blaga. Z ukinitvijo lanske uredbe o tekočih gorivih bi se morale dati domači podjetnosti proste roke. Vprašanje tekočih goriv za svoje vojno gospodarstvo pa bi morala urediti državna uprava sama iz sredstev, s katerimi se obremenjuje tekoča goriva, za kar so podani vsi pogoji. Upamo, da bodo važnost tega vprašanja pristojni činitelji vendar že enkrat uvideli ter stvar uredili tako, da bo zadovoljen narod in da bodo zavarovani državni interesi. (Odobranje.)

družb monopolni položaj, kajti z uredbo se je znižala kartelu uvozna carina za 50%, dočim morajo plačati domači uvozniki polno carino. Na ta način more petrolejski kartel popolnoma onemogočiti domačega importerja-trgovca. Z isto uredbo pa se je kartel zavezal prodajati bencin po vsej državi po enakih cenah na kilogram in v neomejeni količini. Zanimivo pa je to, da kartel prodaja večinoma bencin na kilogram, dočim morajo trgovci prodajati na litre. Kartel tako diktira trgovcu kilogramske cene po svoji mili volji. Mahinacije kartela so še vse hujske. Tako je dobila rafinerija na Reki, ki je dobavljala Dravogrjski rafineriji nafto, enkratno odpravnino Lit. 6 milijonov in pa stalno letno rento, da nam jugoslovanskim trgovcem ne bi prodajala svojih proizvodov. Podoben arangement je napravil petrolejski kartel v tekočem

letu tudi z rafinerijo »Aquila« v Trstu. Ta tvrdka je vezana s kartelnim sporazumom, ki je bil registriran pri naših sodiščih in v naših dnevnih časopisih javno objavljen, da ne bo smela ničesar več dobavljati v Jugoslavijo. Več kot gotovo je, da se tudi ta tvrdka ni iz kakega »idealizma« odrekla dobremu trgu v Jugoslaviji. Prav na slični način je vezanih nad 20 rumunskih tvrdk od jugoslovanskega kartela, da ne smejo dobavljati našim trgovcem. Bilo bi zelo nujno dognati, kje dobi kartel sredstva, da plačuje takšne odškodnine. Še bolj nujno pa bi bilo treba ugotoviti, kakšen je zasluhek kartela, da more plačevati takšne odškodnine. Neobhodno je zato potrebna stroga kontrola nad petrolejskim kartelom in družbami, ki baje izkoriščajo naša ležišča nafte. Kakor hitro bo ta kontrola uvedena, bo tudi nepotrebna vsaka omejitev v potrošnji bencina in nafte.

Kakšne bi bile posledice omejitve potrošnje bencina?

Z omejitvijo našega avtomobilizma ne bi bili prizadeti samo avtomobilisti luksuznih vozil, marveč vse naše gospodarstvo. Tako trgovina z motornimi vozili, trgovina z avtomobilnimi potrebščinami, garaže, mehanične delavnice, vulkanizacije, zastopstva pnevmatik in še mnogi drugi. Vsi navedeni bi morali svoje delo ustaviti in razumljivo odpustiti svoje usluge. Prav tako bi bilo prizadeto veliko število šoferjev, avtotaksijev, osebja pri bencinskih črpalkah itd. itd. Dalje ne smemo prezreti, da bi bili močno prizadeti avtobusni podjetniki in ves tovarni promet z avtomobili. Silno bi narasla brezposelnost, ki je sedaj v zimi tem hujska. Prizadeta bi bila tudi država sama, ker bi ji odpadlo dohodkov dnevno samo na carini okrog 300.000 din. V vodu pa bi padla tudi vsa prizadevanja, da se motorizacija dvigne. Ne smemo pa tudi prezreti, da bi bil z omejitvijo tekočih goriv

prizadet tudi naš turizem. Posebno bi bila prizadeta baš Slovenija kot važen turistični center in ker je baš pri nas avtomobilizem najbolj razširjen. Napeti moramo vse sile, da preprečimo nameravane ukrepe, ker posledice bi bile tako katastrofalne, da si jih trenutno niti predočiti ne moremo. Naloga naše monopolne uprave in pa trgovinskega ministrstva je, da sama to prepreči in sicer s tem, da se pospešijo trgovinska pogajanja z Romunijo, da se uvede stroga kontrola nad eksploatacijo naših prirodnih ležišč nafte in da država postavi par rafinerij za predelavo oljnih škrljčev. Nadalje naj se kontrolirajo stalne zaloge petrolejskih družb, njih carinska zaščita naj se ukine ali pa dobe vsi domači trgovci privilegije, kot jih imajo pri nas inozemske družbe. Domačim trgovcem in importerjem prost uvoz nafte in bencina!

Govor predsednika sekcije Laznika

Osrednji odsek trgovcev s tekočimi gorivi je sklical ta sestanek zaradi težkega položaja na trgu s tekočimi gorivi, posebno pa zaradi govoric o nameravani izdaji uredbe o omejitvi uvoza tekočih goriv ter motornega prometa. Tekoča goriva so v našem gospodarstvu eden najvažnejših činiteljev. Okrnitev uvoza tekočih goriv in s tem neizbežna omejitev motornega prometa bi bila udarec, ki bi težko prizadel ne samo naše gospodarstvo, temveč tudi državne interese. Posebno je treba pri tem upoštevati, da je motorizacija pri nas šele v povojih ter se skoro vsa motorna vozila uporabljajo v gospodarske svrhe; odstotek luksuznih osebnih motornih vozil je minimalen.

ne bi bilo omenjene uredbe. Nastaja vprašanje, čemu se iz tega ogromnega kapitala 150 milijonov dinarjev letno ne nabavijo primerne zaloge tekočih goriv, zgrade potrebni rezervoarji ter regulira tržišče brez tako dragega posredovanja privatnikov, posebno pa še tujih družb? Zakaj se tako ogromno narodno premoženje tako rekoč podari tujcu, ko imamo vendar sami sredstva in možnosti, da mnogo bolje in varneje izvršimo to, kar bi po uredbi o tekočih

Uvoz in prodajo tekočih goriv ima pri nas skoro izključno v svojih rokah bencinski kartel, ki edini uživa na podlagi uredbe o tekočih gorivih posebno olajšavo, t. j. plačilo polovične carine pri uvozu. Kot protiobvezo za znižanje carine na polovico pa je kartel po tej uredbi dolžan, da vzdržuje v naši državi stalno zalogo ene četrtrtine letnega prometa tekočih goriv ter da zgradi za to primerne rezervoarje. Danes pa smo na mah pred dejstvom, da se ne morejo nabaviti najpotrebnejša tekoča goriva. Ker pa je nastopilo pomanjkanje tekočih goriv v času, ko je še v veljavi omenjena uredba, se moramo radi pravilne in boljše presoje položaja baviti tudi s to uredbo. Namen uredbe je bil, da zagotovi naši državi nad vse potrebna tekoča goriva za mirno in vojno gospodarstvo, zgradi za stalno zalogo potrebne rezervoarje ter uredi cene na tržišču tekočih goriv. Kako se je ta uredba obnesla v praksi? Na to je treba odgovoriti naslednje: Zaloga tekočih goriv je — kakor vse kaže — nezadostna. Letno uvozimo do 150.000 ton tekočih goriv. Z uveljavljenjem uredbe znaša popust na carini, ki ga uživa bencinski kartel, pri kilogramu približno en dinar. Torej iznaša ta popust pri letnem uvozu 150.000 ton 150 milijonov dinarjev. Ta znesek, ki predstavlja tudi za našo državo ogromno premoženje, bi državna blagajna prejela, ako

Poročilo tajnika Kilaria

Ne pretirava se v mnogih gospodarskih in političnih publikacijah, kadar se slika boj za nafto, če ne kot glavni, pa vsaj kot eden najvažnejših vzrokov vseh mednarodnih konfliktov. Že slavni vojskovodja maršal Foche je dejal: »Vsaka kaplja nafte je prav tako dragocena kakor kaplja krvi.« Velesile, ki proizvajajo nafto, si prizadevajo, da čimbolj izkoristijo to svojo prednost ter pri tem tudi skušajo doseči, da je v ostalih državah produkcija nafte čim manjša. Mi smo glede nafte še vedno popolnoma odvisni od inozemstva. Deloma tudi zato, ker se ni v tej panogi našega gospodarstva skoraj nič storilo ali pa se je celo prepredavalo, da bi prišli do pozitivnih rezultatov. Geološko je pa dokazano, da se je našlo v naši državi dovolj znakov o nahajališčih nafte, in sicer: v Majevidi, Medjimurju pri Brodu in drugod. Prav tako imamo velike možnosti izkoristiti oljnat škrljčev v vzhodni Srbiji, Miratovcu, Beli Palanki, Aleksincu, Knjaževcu, Bosni itd.

izginili, katere ima sedaj družba od uvoza nafte. V začetku letošnjega leta se je za naša ležišča nafte začela zanimati neka nemška finančna skupina, ki je dobila za to tudi že velike ugodnosti od naših oblasti, da bo lahko izvažala surovo nafto v inozemstvo in jo tam predelavala, mi bi pa potem od nje kupovali 10% njene produkcije. Za naše produkte bomo torej zopet morali dati devize. Velika napaka se je storila, ker ni prišel nihče na idejo, da bi se istočasno pri izvrih surove nafte postavile tudi domače rafinerije, ne pa samo destilacije. V katerih se samo predelujejo že polfabrikati, kakor se to dogaja v naših tako imenovanih rafinerijah družb Jugoslovanskega Standarda in Jugoslovanskega Shella. Nikakor pa ne bomo dosegli osamosvojitve glede tekočih goriv z uredbami, na podlagi katerih ima tuji bencinski kartel treh družb že leto dni monopolni položaj za uvoz in prodajo nafte ter njenih derivatov. Iz tega je jasno, da ima pred kratkim ustanovljeni »Odbor za propagando domačih goriv« ogromno polje, kjer bi se lahko z uspehom udeleževal. Treba pa je v resnici izvajati kontrolo nad družbami, ki imajo v zakupu eksploatacijo naftinih polj v Jugoslaviji. Hvale vredna je ideja mešanja bencina z alkoholom, ki ga imamo v naši državi dovolj. Zakaj se pri nas temu mešanju bencina z alkoholom tako upirajo petrolejske družbe, je tudi razumljivo, kajti to ni njihov produkt in se za to mešanico zmanjša njih zaslužek. Z uredbo z dne 8. julija 1938. je dobil petrolejski kartel treh

Debata

V debati se je najprej ugotovilo, da se o omejitvi potrošnje tekočih goriv le še govori, noben zainteresirani organizaciji pa se še ni dal noben osnutek takšne uredbe v izjavo. Na vsak način pa bi bilo to potrebno, če bi se takšna uredba res nameravala. Ze sedanja od kartela povzročena omejitev je povzročila v trgovskem poslovanju velike motnje, ker trgovski potniki ne morejo oditi na svoja potovanja. Splošno se je poudarjalo, da morajo biti vsi interesi solidarni. Domačim trgovcem naj se dovoli svoboden uvoz tekočih goriv. Splošno se je tudi zahtevalo, da se izda uredba o pospeševanju domačih goriv. Obširno se je v debati tudi poudarjalo, kako težke bi bile posledice omejitve potrošnje za celo vrsto poklicev in gospodarskih panog.

Kartel ima torej v Ljubljani zadostne količine bencina. Zakaj ga torej ne prodaja? Kaj pa pravi k temu protidraginska uredba? Na koncu zborovanja je bila sprejeta naslednja

resolucija.

1. Uredba o tekočih gorivih, s katero se daje kartelskim zajednicam privilegirani položaj, naj se takoj ukine, obenem naj se ukinejo vsi s to uredbo zvezani pravilniki in navodila glede tekočih goriv.
2. Država naj uvede najstrožjo kontrolo nad vsem poslovanjem kartelskih zajednic, zlasti pa še kontrolo nad zalogo, ki jo morajo kartelske zajednice vsak čas imeti.
3. Uvede naj se stroga kontrola nad raziskovanjem naših prirodnih ležišč nafte.
4. Država naj postavi več rafinerij za predelavo oljnih škrljčev.
5. Domačim trgovcem in uvoznikom naj se dovoli prost uvoz nafte in bencina. O tem, kdo je domač trgovec, naj se zasljišijo pristojna trgovska združenja in zbornice.
6. V odbor za določanje cen bencinske mešanice naj se za dravske banovine določi tudi predsednik Osrednjega odseka trgovcev s tekočimi gorivi pri Zvezi trgovskih združenj dravske banovine.
7. Izda naj se uredba o pospeševanju pridobivanja domačih tekočih goriv.
8. Vsi osnutki uredb in zakonov, ki se mislijo izdati glede tekočih goriv, naj se pošljejo prizadetim organizacijam v izjavo. Končno je zbor pooblastil Osrednjo sekcijo trgovcev s tekočimi gorivi, da skliče novo zborovanje, če bi bilo to potrebno.

Bencina je v Ljubljani dovolj

S posebnim zanimanjem so bila sprejeta izvajanja zastopnika policijske uprave g. Ramovša. Dejal je, da je policija prejela nešteto pritožb, ker ljudje ne morejo dobiti bencina. Policija je nato ugotovila, da so v Ljubljani zaloge bencina in drugih tekočih goriv več ko zadostne, saj znašajo okoli 20 cistern. Policija je zato zahtevala od zastopnikov kartela, da prodajo bencina ne omejujejo. Ti se pa izgovarjajo s tem, da potrebujejo v ta namen posebno dovoljenje iz Zagreba. Tudi banska uprava je naročila, da se mora oddajati bencin avtotaksijem in vsem osebam, ki se preživljajo od motornega prometa, potrebno kurivo v neomejeni količinah. Kdor kljub temu naročilu ne bi dobil goriva, naj to prijavi policiji.

Denarstvo

Zamujena prilika

Guverner Narodne banke je rek gost v Ljubljani. Zato je vladalo za njegov prihod v Ljubljano med gospodarskimi ljudmi veliko zanimanje. Ljudje so pričakovali, da bodo sedaj dobili pojasnila na celo vrsto vprašanj, ki jih zanimajo in od katerih pravilne rešitve je odvisno tudi uspešno poslovanje. Pa tudi razna načelna vprašanja potrebujejo pojasnil. Tako bi vsa Ljubljana rada zvedela, kaj je s pretvoritvijo ljubljanske podružnice Nar. banke v glavno podružnico? Kaj z njeno večjo samostojnostjo?

Iz raznih razlogov se dostikrat v javnosti dolži Narodna banka tudi za stvari, za katere so dejansko odgovorni čisto drugi činitelji. Tudi ta vprašanja bi se mogla razjasniti.

Zato bi bilo želeli, da bi se v prihodnje dala tudi širšim gospodarskim slojem prilika, da se seznanijo s politiko Narodne banke. To bo končno tudi v korist Narodni banki sami.

Uredba o emisiji občinskih posojil

»Službene novine« z dne 17. novembra so objavile naslednjo uredbo:

Na podlagi § 113. finančnega zakona za l. 1939./40. predpisuje ministrski svet na predlog finančnega ministra naslednjo uredbo o emisiji občinskih posojil:

Cl. 1. — Mesta Beograd, Zagreb in Ljubljana morejo za kritje svojih investicijskih potreb izdajati dolgoročno posojila.

Obveznice teh posojil bodo kotirale na domačih borzah.

Vsaka takšna emisija mora imeti amortizacijski načrt, ki mora biti natisnjen na sami obveznici.

Cl. 2. — Pogoje emisije potrjuje finančni minister na predlog občinskega sveta.

Cl. 3. — Obveznice obč. posojil se morejo sprejemati kot kavejice pri občinskih nabavah in kupovati za pupilne mese. Prav tako morejo občinske mestne hranilnice in pokojninske ustanove dotičnih občin uporabljati te obveznice za nalaganje po § 6. uredbe o ustanavljanju poslovnih rezerv in rezervnih fondov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in združenih organizacijah ko tudi o delnem nalaganju teh rezerv in rezervnih fondov v državne vrednostne papirje ter § 13. pravilnika o izvrševanju te uredbe do polovice predvidenega odstotka za nalaganje v vrednostne papirje.

Obveznice in kuponi teh posojil so oproščeni vseh sedanjih in bodočih davkov in doklad, tako državnih ko tudi vseh drugih (samoupravnih in občinskih) ter tudi vseh taks in drugih davščin v kraljevini.

Cl. 4. — Ta uredba stopi v veljavo z dnem njene objave v »Službenih novinah« (to je s 17. novembrom 1939.).

O izdaji prve tranše šodstotnega milijardnega posojila za javna dela in narodno obrambo bo v petek dne 24. t. m. konferenca pri finančnem ministru. Konferenca se bodo udeležili zastopniki gospodarskih organizacij iz vse države.

Razprava o aferi Pučke štedionice je bila zopet odložena za 14 dni, ker so zdravniki konstatirali, da je oboženek dr. Stanko Deželic bolan.

Tečaj drž. vrednostnih papirjev so se ustallili. Na beograjski borzi so notirali: 8% Blair 94, 7% Blair 89 75—90, 7% Seligman 99, 7% investicijsko 100—100 50, 6% begulske 80—80 50, 6% dalmatinske 75 do 75 50, 6% gozdne 73—74 in 2 5% vojna škoda 434 75—435 25 din.

Apelacijsko sodišče v Benetkah je razsodilo, da ne velja zlata klavzula niti za pogodbe, ki so bile sklenjene pred 5. oktobrom 1936., ko je bilo izvedeno razvrednotenje lire. Po zadnjem izkazu Angleške ban-

Surovine so važnejše ko zlato

Zlato ni več živec vojne

Predsednik italijanskega zastopništva v italijansko-jugoslovanskem stalnem gospodarskem odboru, direktor za zunanjo trgovino v italijanskem zun. ministrstvu Amadeo Giannini je objavil v listu »Corriere della Sera« pod naslovom »Vprašanje rezervnih zalog« zelo zanimiv članek, ki ga v naslednjem objavljamo v celoti.

»Zlato je živec vojne«, se glasi star pregovor, ki je že dobil veljavo dogme. Ta dogma je našla svoj izraz tudi v vojnem skladu, ki ga je zbral kralj Prusije in hranil v trdnjavi Spandau. Danes je postalo zlato kot takšno težko uporabljivo, dostikrat pa celo neporabno za zadostitev nacionalnih potreb. Zlato je shranjeno v safih bank tako ko v dobro zastraženem grobu. Ne prevaža se lahko. Tudi ne kroži lahko. Če se hoče za zlato dobiti blago, se pač mora spremeniti v uporabne devize. Zato se zlato najraje konvertira v ono valuto, ki danes najlaže služi za nakup blaga, namreč v dolar Združenih držav Sev. Amerike. Toda Združene države zamenjujejo za dolarje samo zlato onih držav, ki so pristopile trostranskemu valutnemu sporazumu. V vsakem primeru pa se mora zlato prepeleti v Ameriko. Ta prevoz pa je težaven in drag. Tudi takrat, kadar se spremeni zlato v švicarske franke ali nizozemske goldinarje ali v angleške funte, je to zvezano s stroški. Z eno besedo: zlato popušča proti močnim devizam.

Danes pa so nakupi težavi celo takrat, kadar ima kdo zlato ali dobre devize, ker so se cene dvignile zaradi močnega povpraševanja po blagu, zlasti pa zaradi podražitve transporta. V mnogih državah je zato tendenca, da se ustvarijo rezervne zaloge surovin in drugih proizvodov. V ta namen se uporabljajo tudi zlate podloge in dobre devize, da se more nakupiti potrebno blago še preden nastane pomanjkanje tega blaga.

Tako se danes krepi stremeljenje, ki se opaža že delj časa. Pred nekaj leti je izdelal g. Kassel za Švedsko načrt, po katerem bi se del monetarnih rezerv uporabil za nakup najbolj potrebnih surovin. Ta načrt so odobrvali mnogi gospodarski faktorji. Problem sam pa je bil formuliran kot alternativa: zlate rezerve ali rezerve surovin. Pozneje se je ta formula nekoliko omilila, ker se je izkazalo, da je zelo važno, če se ima v vojnem času v državi rezervo zlata in valute, ker imajo zlato in valute mednarodno kupno silo. S teorije se je prešlo na prakso. Nemčija si je ustvarila ogromne rezerve. Velika Britanija si je pa ustvarila rezerve žita, sladkorja, olja kitov, bombaža in drugih proizvodov. Izkazalo se je nadalje, da so tudi Švica, Nizozemska, Poljska in Francija sebi napravile velkanske zaloge surovin. Vsi ti previdnostni ukrepi dobivajo danes poseben pomen. V mirnem času kupljeni proizvodi veljajo manj. Danes je njihna cena zelo narasla. Pa ni samo povečanje cen važno. Danes se more zgoditi, da se nekateri proizvodi sploh ne morejo dobiti, tudi če bi se zanje plačale astronomske cene v devizah, ker jih sploh ni mogoče kupiti, niti prevoziti, vsaj ne v onih količinah, kakor bi bilo želeli, ker ovira to pomorska kontrola.

Te težkoče postajajo posebno velike za vojskujoče se države, toda tudi nevtralne države jih počeno občutijo. Ne gre torej za vojne rezerve, temveč za rezerve

ke se je obtok bankovcev znižal za 639.365 funtov, zlata podloga pa zvišala za 153.080 funtov. Zlato kritje znaša 33 2%.

Poljski zlot ostane še nadalje plačilno sredstvo v zasedeni Poljski, kakor je odredil generalni guverner Frank.

v času vojne. Ker so tudi nevtralne države zadete zaradi dviga cen, večjih prevoznih stroškov ter težkoč nabave blaga, je jasno, da morejo mnogo bolj mirno spremljati potek dogodkov one države, ki so si pravočasno ustvarile rezerve surovin.

Problem rezervnih surovin pa je važen tudi za one države, ki so vodile avtarkično politiko. Ne sme se namreč pozabiti, da se ne more niti en avtarkični načrt doseči stoodstotno. Ni trga, ki bi se mogel popolnoma zapreti od drugih. Vsak trg ostaja bolj ali manj odprt tudi za druge.

Tudi takrat, kadar je cilj avtarkične, da zagotovi proizvodnjo večjega dela surovin za kritje nacionalnih potreb, bodisi direktno bodisi indirektno fabrikacija surogatov, vedno ostaja nepokrita marža za surovine, ki se ne morejo dobiti doma in ki se ne morejo nadomestiti s surrogati. Da bi se v teh primerih zagotovil normalen potek narodnega življenja, ni drugega izhoda, kakor da se kupijo surovine v tujini in napravijo doma zaloge. Omejevanje potrošnje, izkoriščanje vseh odpadkov in podobni ukrepi morejo biti do neke

mere koristni, toda za rešitev vsega vprašanja to ne zadostuje.

Kakor smo že naglasili, je to vprašanje važno za vojskujoče se države in za nevtralne. Zlasti pa dobiva poseben pomen vprašanje vojnih zalog v današnjem času. Če je moglo biti v prejšnjih letih v tem oziru še nekaj kolebanja, danes tega ne sme več biti.

Če se ugotovi, da se nekatere domače surovine za avtarkični sistem ne morejo uporabljati, potem je treba brez kolebanja začeti nakupovati te surovine v tujini. Predvsem pa je treba imeti vedno pred očmi potrebo ustvarjanja rezervnih surovin. Bolj važno je imeti te rezerve surovin kakor pa imeti devize, ker devize same po sebi še ne pomenijo, da se z njimi morejo v vsakem trenutku tudi nabaviti potrebne surovine. Ne gre samo za to, da se morajo surovine draže plačati v času, ko so ravno najbolj potrebne, temveč tudi za to, da se sploh morejo kupiti. Tudi to se lahko zgodi, da se niti za drag denar ne dobi tega, česar se potrebuje in hoče.

Surovine so danes važnejše ko devize.

Železniški promet se zboljšuje

Med Mariborom in St. Iljem nova vlaka

Te dni smo razpravljali o kvarnih posledicah omejitve potniškega prometa v Sloveniji, zlasti v Mariboru in okolici, in zabeležili, da so razni, posebno pa gospodarski krogi začeli akcije, ki naj dvede do tega, da se vzpostavijo vsaj najnujnejši vlaki, ki jih je železniška uprava ukinila z 28. oktobrom. Opozorili smo, da so posledice najbolj pokazale na prog Maribor-St. Ilj, kjer je zelo živahen lokalni promet.

Na tej prog vozijo dvoje vrst osebnih vlakov; nemški in jugoslovanski. Nemški vlaki vozijo z Dunaja do Maribora in veljajo med tem obmejnim kolodvorom in državno mejo pri St. Ilju nemški prometni predpisi. Nemški vlaki imajo priklopljenih nekaj osebnih vagonov za lokalni promet od Maribora do St. Ilja. Razen nemških pa vozi tudi nekaj jugoslovanskih lokalnih vlakov, toda le do St. Ilja.

Na ponovno intervencijo je sedaj železniška uprava reaktivirala na tej prog dva vlaka, ki sta bila konec oktobra ukinjena. Prvi odhaja iz Maribora ob 7. zjutraj in se vrača v Maribor ob 17.40. Od redukcije dalje je jutranji tovorni vlak, ki odhaja iz Maribora ob

5.30, imel priklopljena dva osebna voza do St. Ilja in je veljal kot mešanec. Ker je bila zopet uvedena jutranja zveza, sta ta dva vagona pri tovornem vlaku odpadla.

Sedaj smo izvedeli, da namerava nemška železniška uprava, ki je z izbruhom vojne ukinila med Mariborom in Dunajem vse osebne vlake razen dveh parov potniških in enega para brzih vlakov, par dni po novem letu, baje 10. januarja, uvesti na tej prog še en par potniških vlakov, ki so bili pred tedni ukinjeni. Prvi vlak bo odhajal iz Maribora dopoldne ob 10., drugi pa bo prihajal v naše mesto ob 12.14 popoldne. Tudi ta vlak bo imel nekaj osebnih voz za lokalni promet. Na ta način se bo železniški promet na tej prog vzpostavil v obsegu, kakor je bil še pred tremi tedni.

Ko je bil konec oktobra omejen železniški promet, so Mestna podjetja uvedla začasno avtobusno prog med Mariborom in St. Iljem, vendar le za dobo omejitve. Avtobus vozi za nekaj tednov le provizorno. Ako bo zasedba nezadostna, ga bodo takoj ustavili.

A. B.

Gospodarska kriza Palestine

Visoki komisar za Palestino je ob začetku vojne v svojem govoru po radiu pozval prebivalce k skupnemu delu proti gospodarskim težavam, ki jih bo gotovo povzročila vojna. Židje so takoj ustanovili osrednji gospodarski svet za to delo, sestavljen iz zastopnikov vseh vej gospodarstva. Zelo verjetno je, da bodo sodelovali tudi Arabci kot pridelovalci najvažnejših domačih pridelkov.

Osrednji židovski odbor je pričel akcijo za povečanje domače živilske proizvodnje, zelenjave, žita in olja. Vsa zadnja leta so bile na prvem mestu citrone in oranže, za katere so v pretekli sezoni dobili 4 milijone funtov, večinoma od izvoza v Anglijo. Med vojno bo ta izvoz precej otežkočen. Dragi predmet so gnojila in druge rudnine iz Mrtevga mor-

ja, od česar je znašal izvozni dohodek 300.000 funtov in bo zaradi vojne gotovo še narasel.

Za zmanjšanje uvoza je dosti možnosti. Zadnje leto so uvozili za 300.000 funtov mlečnih izdelkov, mnogo preveč tudi moke in mesa. Novo ustanovljeni instituti imajo nalogo, da preusmerijo kmetijstvo in industrijo. V industriji, ki so jo uvedli večinoma Židje, so mogoči še lepi uspehi, če bi jo vlada dovolj podprla. Vojna je dala še novih delovnih možnosti, tako n. pr. v pomorstvu. Novo pristanišče v Tel Avivu zaposluje že tisoč delavcev, razvija se ladjedelstvo, odprli so pomorsko šolo v Haifi in reorganizirali ribištvo. Letalski promet se organizira skupno z egiptovsko družbo (MISR).

Nedvomno bo treba omejiti dr-

žavne in samoupravne izdatke. V prvih dneh vojne je grozila majhna finančna kriza, ker se je pričel velik naval zlasti na manjše banke. Požrtvovalnost Anglo-palestinske družbe, ki ji je pomagala Llydova banka v Londonu, je odvrnila resnejši polom. Toda verjetno je, da bo treba državne pomoči, da bi se obdržale kreditne olajšave, ki so neobhodno potrebne za reorganizacijo oziroma transformacijo gospodarstva.

Važno je za palestinsko gospodarstvo, da Židje iz vseh delov sveta še vedno pošiljajo kapital za razvoj dežele, nekaj kot investicije, nekaj kot darilo. Samo zadnje leto je prišlo na ta račun 1.750.000 funtov v deželo, in v zadnjih treh letih je znašal židovski denar, pcrabljen v javne namene, preko 4.500.000 funtov. Ni se bati, da bi ta pritok denarja med vojno prenehal. Židje v Ameriki in v drugih nevtralnih deželah se bodo najbrže trudili, da bi prispevali za narodno naseljevanje, vzgojo, zdravstvo itd., da namomestijo izpadek denarja iz vojskujočih se dežel.

Zunanja trgovina

Naša trgovinska pogajanja z Romunijo so bila zaključena. Romunija nam bo dobavljala nafto, ki pa jo bomo morali plačevati s svobodnimi devizami.

Prizad sporoča, da je izposloval dopolnilni kontingent za izvoz svežih jabolk v Nemčijo v višini pol milijona RM.

Izvozniki orehovega lesa zahtevajo, da se jim dovoli izvoz še 700 vagonov v Italijo.

Za izvoz živil v Anglijo ni potreben poseben vizum angleškega konzulata, temveč zadostuje potrdilo pristojne zbornice o izvoru blaga.

Iz Dalmacije so zopet začeli izvažati boksit v Nemčijo. Sedaj pa se ne izvažata več boksit po morju, temveč po železnici.

Zaradi novih angleških ukrepov proti nemškemu blagu je zelo prizadeta tudi Japonska, ki je uvažala v veliki količini iz Nemčije stroje. Ker poteče v kratkem tudi trgovinska pogodba Japonske z USA, skuša Japonska doseči nova trgovinska pogajanja z washingtonsko vlado.

Pasterizirano mleko se je podražilo v Milanu od 1.40 na 1.50 lire.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 29. novembra ponudbe za dobavo ploščic iz trdega materiala za strugarje, pogonskega jermenja, raznega električnega materiala, raznih vijakov, cevi in vodovodnega materiala, 45.000 kg cementa, 30.000 kg sena; do 6. decembra pisarniških potrebščin, 1.000 kg plinskega olja, 960 m³ kisika, kompletnega detektorja, pogonskega jermenja ter hrastovih pragov.

Pomorsko zrakoplovna šola v Divuljah sprejema do 30. novembra ponudbe za dobavo športne opreme za nogomet.

Štab mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 30. novembra ponudbe za dobavo 4.000 ton inozemskega premoga.

Artilerijsko tehnični zavod Lepetane sprejema do 5. decembra ponudbe za dobavo raznih ščetk za čiščenje; 6. decembra raznega papirja, voska, krede, trakov za pisalne stroke; 22. decembra raznega gasilskega materiala.

Dne 25. novembra bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo raznih živil.

LICITACIJE

Dne 6. decembra bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu pisarna licitacija za dobavo vrvi; 11. decembra 187 parov usnjenih škornjev ter nafte; 13. decembra verig; 28. decembra petroleja.

Dne 30. novembra bo pri Upravi vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu pisarna pogodba za dobavo gasilske opreme; 2. in 5. decembra raznih strojev.

Dne 30. novembra bo v intendaturi vrbske divizijske oblasti v Banji Luki licitacija za dobavo svinjske masti.

Dne 9. decembra bo pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo raznega fotomateriala.

Dne 12. decembra bo pri upravi »Barutane« v Kamniku licitacija za dobavo raznih električnih motorjev, ekshavstorjev in dvigala. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Davčni svetovalec

Sporazum glede skupnega davka

G. L. F. v V. — Vprašanje: Da bi mi ne bilo treba voditi knjige prometa in po njej odpremljati skupnega davka, bi hotel doseči tako zvani sporazum z davčno upravo vsaj za eno leto. Odkrito povedano, ne gre mi pri tem toliko za to, da bi pri sporazumu kaj profitiral, temveč v glavnem za to, da se rešim raznih formalnosti, posebno kontrole itd. Prosim za pojasnilo, kateri promet se jemlje za bazo sporazuma in kako se ta ugotavlja.

Odgovor: Predvsem Vam moramo poudariti, da je sklepanje sporazumov oziroma sprejem Vašega predloga za sporazum odvisen od svobodne presoje davčne uprave. Če davčna uprava smatra, da sporazum ne bo, če ne ugoden, pa vsaj sprejemljiv tudi za interese finančne uprave, sme Vaš predlog brez navedbe vzrokov kratkoma zavrniti. Ako boste predlagali sporazum, bo davčna uprava po vsej priliki izvršila natančen pregled Vaših poslovnih knjig, dokumentov in tudi ostalih podatkov vsaj za poslednje leto. Gledala bo pri tem, da ugotovi hkrati tudi druge podatke, iz katerih se more sklepati na višino dosegljivega prometa. Vsekakor bo insistirala tudi na tem, da ugotovi tudi podatke za poslednja tri leta, ne da bi se spuščala v kontrolo vsakega leta posebej. Pri tem triletno povprečje ne daje še nobene prave baze za sporazum, ampak služi edino za presojo, kakšno tendenco ima promet v Vašem obratu. Znesek, ki se mora na podlagi sporazuma plačati, se naprej ne more določiti, temveč davčna uprava šele na podlagi za to potrebnih ugotovitev določi, ali je znesek, katerega je davčni zavezanec ponudil, sprejemljiv. Vsako ponudbo mora davčna uprava predložiti finančni direkciji, ki je pa pri odobritvi vezana na predhodno cenzuro ministrstva za finance (odseka za kontrolo državnih dohodkov). Po našem mnenju bi morali, če se promet v Vašem obratu bistveno ne spreminja, ponuditi za sporazum za leto 1940. najmanj znesek skupnega davka, katerega boste plačali v letu 1939. Sporazum se more skleniti za eno ali za dve, toda največ za 3 leta. Sporazum je torej odvisen od toliko faktorjev in vezan na toliko pogojev, da so v praksi le redki oni davkoplačevalci, ki bi se ga mogli poslužiti.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete, Pere, suši, monga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Trgovskemu naraščaju!

In kaj je z Vašim načrtom?

Zivimo v dobi petletk, štiriletk, ko vsi narodi sestavljajo velikanske načrte, kako bodo dvignili svojo proizvodnjo, povečali svojo oborožitev in stopnjevali svojo silo. Mogli bi že reči, da so petletke znak naše moderne dobe.

Toda ne le narodi in države si postavljajo velike načrte, tudi vsako društvo mora imeti svoj načrt napredka in mora ga imeti tudi vsak posameznik. Zlasti pa vsakdo, ki se uveljavlja v težkih gospodarskih poklicih. A med temi poklici je tudi trgovski.

Menda ni kmalu poklica, v katerem bi se zahtevalo poleg znanja tudi toliko odločnosti in gibčnosti, vztrajnosti in trdne volje, poznanja ljudi in stvari ko v trgovskem poklicu. Zato pa se je treba za ta poklic tudi dobro pripraviti, ker drugače ne more biti trgovec kos vsem svojim nalogam. Zlasti pa v sedanjem času, ko se mora trgovec boriti ne le proti nelojalni konkurenci konsumov, kartelov in krošnjarijev, temveč še proti konkurenci industrijskih prodajal, dostikrat pa še proti predsodkom ljudi, ki se zlasti pokazuje v dobah, kakršna je današnja.

Nemogoče je, da bi te težave zmagoval slabo pripravljen trgovec. Življenje ni danes prav nič prizanesljivo in kdor ne more v boju za obstanek zmagovati, tega življenje brezobzirno pohodi.

Dobro pa se človek pripravi le v mladosti. Samo v mladosti se človek igraje nauči jezikov, si z lahkoto pridobiva znanje in brez težav širi svoj duševni horizont. Kdor ni dobro izkoristil svoje mladosti, ta zamujenega nikdar več ne popravi.

Vsak mlad človek bi si zato moral napraviti majhen načrt, kako

se bo čim bolj naobrazil in pripravil za življenje. Posebno pa bi moral imeti tak načrt vsak, ki se misli posvetiti trgovini. Kajti če hoče biti enkrat dober trgovec, se mora naučiti jezikov. Najprej temeljito svoj materni jezik, potem pa jezike, ki mu bodo potrebni v poslovnem občevanju. Kdor ne zna jezikov, ta ne more napisati dobrih poslovnih pisem, kdor piše slaba poslovna pisma, sklone slabe kupčije z dobavitelji in izgubi odjemalce.

Vsak trgovec mora poleg tega dobro poznati blago, ker drugače bo slabo kupil in tudi slabo prodajal. Mora pa tudi znati prodajati, mora poznati vse moderne načine prodaje in reklame, kajti njegovi konkurenti to znajo. Z njimi pa mora konkurirati.

Da si vse to znanje pridobi trgovski naraščajnik, si mora napraviti načrt, ki bo v skladu z njegovim prostim časom in z razmerami, v katerih živi. Ni zato mogoče predpisati za vse naraščajnike enak načrt, temveč vsak si ga mora sestaviti sam.

Ko si je sestavil načrt, se mora vprašati vsak večer, če je tudi delal po tem načrtu, če je dan izkoristil, ali pa mu je ta minil brez haska. Vsak dan se je treba vprašati: Ali sem napredoval, ali sem storil to, kar bi moral? Nепrestano se mora človek s temi vprašanji vzpodbujati samega sebe, da doseže čim več!

In prišel bo dan, ko bo vse to prizadevanje nagrajeno, ko bo uspeh dokazal, da so se splašali naporu in da je bil načrt dobra stvar. Zato se vprašajte: Kako je z vašim načrtom napredka in kako ga izvajate? Pa ste na pravi poti, da postajete dober in ugleden trgovec!

Praktični nasveti

Kako nagovoriti kupca

Ljudje so zelo občutljivi za svoje naslove. Včasih nastane večna zamera, če se ne nagovori kupca, zlasti pa še nakupovalko s pravim naslovom. Posebno pa so občutljive gospe za naslove, do katerih prav za prav nimajo pravice. Gorje, če ne reče prodajalec sprogi doktorja gospa doktor, čeprav ni prav nobena doktorica in čeprav ima pravico do tega naslova samo njen mož, ne pa tudi ona. Prav tako bi bila huda zamera, če se v Ljubljani ne naslovi starejša kupovalka z »milostljivo«, čeprav so časi za milostljivo gospodo že davno minuli.

Trgovec mora računati s temi slabimi razvadami ljudi, vendar pa ni treba, da bi še sam pretira-

val. Kajti stvar na vse zadnje ni v naslovu, temveč v pozornosti, ki se izkaže kupcu. Zato ne pustiti kupca nikdar čakati, ker kupec to vedno zameri.

Najbolj pravilno naslovi trgovec kupca, če ga pozdravi z naslovom, ki si ga ta želi. Če n. pr. avanzira uradnik, potem pričakuje, da ves svet ve o njegovem avanziranju in bila bi večna zamera, če bi ga trgovec ogovoril še s starim naslovom.

Potrebno je zato, da trgovec bere v listih notice o napredovanju uradnikov, o novo diplomiranih doktorjih ter da se sploh zanima za vse osebne vesti. Dolžnost trgovca je nadalje, da pozna vse čine v vojski, da ne bo majorja nagovoril s kapetanom. Ve-

deti mora, kakšni so običajni naslovi za duhovščino itd.

Poleg tega pa mora svoje odjemalce čim prej poznati tudi po imenu, kar ni prav nič težavno, saj pošlje trgovec dostikrat strankam kupljeno blago na dom.

Pravilna uporaba naslova pomeni pozornost do kupca. Vsaka pozornost pa je pripomoček k uspešni prodaji blaga.

Pritrjevanje cen

Po protidraginjski uredbi morajo biti vsi razstavljeni predmeti označeni s cenami. Zaradi tega je treba paziti na to, da bodo ti listki s cenami tudi v skladu z izlozbo in da ne bodo kvarili lepega vtisa izlozbe. Predvsem naj bodo vsi ti listki lični in enaki. Cene naj bodo napisane jasno, še bolje pa je, če so natisnjene ali iz črk sestavljene, da so vse številke vedno enake. Dostikrat je mogoče listke s cenami pritrditi na predmete tudi tako, da tvorijo geometrične like. To more celo poživiti izlozbo.

Nekaj kratkih pravil

Priporočilo blaga je treba dobro utemeljiti. Če n. pr. kdo reče kupcu, te čevlje bi vam zlasti priporočil, potem je povedal samo prazno frazo. Če pa reče: Te čevlje vam priporočam, ker je njih kakovost posebno dobra, ima prvi stavek smisel. Kadar prodajalec priporoča blago, ne bi smel napraviti stavka brez besedice »ker«, t. j. brez utemeljitve.

Ni važno, če ima prodajalec prav, temveč važno je, če prodaja blago. Zato se dober prodajalec ne bo prepiral s kupcem, temveč mu bo dal prav, da ima sam prav, ko prodaja.

Prodajalec ni na prižnici. Prodajalec mora kupcu govoriti, ne sme mu pa pridigati. Pridig nimajo ljudje radi.

Lastno blago se prav nič ne zboljša, če kritiziramo blago konkurenta. Nasprotno pa napravi na kupca dober vtis, če vidi, da ima tudi za konkurenta dobro besedo. Kupec vidi, da smo objektivni. Potem tudi kupec več veruje na naše besede.

»Dobri prijatelj in sorodniki so navadno najslabši kupec in najmanj zvesti odjemalci. Odjemalci pa, ki postanejo prijatelji trgovca, na te se more trgovec zanesti.

Trgovci! Darujte za obmejne šole! Darove pošljite po svojih združenjih.

50% popusta na drž. železnicah za trgovske potnike

Trgovski potniki in zastopniki uživajo od 1. avgusta 1939. 50% popusta na drž. železnicah, kadar zbirajo pri trgovcih, industrijih in obrtnikih naročila za svojega poslodavca (§ 143. obrtnega zakona). Trgovski potnik ali zastopnik, ki ima poleg zastopništva še kako drugo obrt ali skladišče (§ 148. o. z.), ne uživa te ugodnosti.

Za uživanje te ugodnosti je potrebna »Uputnica« (nakaznica), ki jo izda železniška uprava na predlog Zbornice za TOI in po zaslišanju pristojnega stanovskega društva, to je za trgovske potnike in zastopnike, ki prebivajo v dravski banovini, Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani, Trgovski dom.

Uputnica se izdaja za tri, šest ali dvanajst mesecev in se za to dobo sme posluževati znižanih voženj neomejeno.

Cena uputnici (nakaznici) je naslednja: II. raz. III. raz. železnice

za 3 mesece	420 din	275 din
za 6 mesecev	840 din	550 din
za 12 mesecev	1680 din	1100 din

Lastnik Uputnice se mora vedno izkazati tudi z legitimacijo Zbornice za TOI, katere je označena na uputnici. Uputnica velja za razred, kakor je izdana. Ona, ki se glasi za II. razred, se sme uporabiti tudi za III. razred, obratno pa ne. Dalje ima potnik na podlagi uputnice tudi še popust za svojo prtljago (vzorčne kovčege) po tarifni tabeli V a.

Prebivalstvu ceneno sol — trgovcem škodo!

Kakor smo že svojčas poročali, je uprava državnih monopolov dne 30. septembra t. l. znižala ceno hranilne soli od 2'50 na 1'50 dinarjev za kilogram. Ravno tako je bila znižana tudi cena za živinsko (rdečo) sol. Poslej morajo trgovci prodajati sol po novi, torej nižji ceni.

Organi finančne kontrole so popisali vse zaloge hranilne soli. Trgovcem so pristojna mesta obljubila, da se jim bo razlika med staro in novo ceno, torej 1 dinar pri kilogramu, povrnila, ker vendar prodajalec ne more trpeti škode, ako se prebivalstvu cena zniža. Doslej pa se ta obljuba še ni izpolnila in monopolna uprava še ni ničesar ukrenila, da se ta razlika povrne v eni ali drugi obliki. Toda trgovci ne morejo prenesti te izgube iz svojih sredstev.

Združenje trgovcev za mesto Maribor se je zato obrnilo do Zbornice za TOI s prošnjo, naj intervencira pri upravi državnih monopolov, da se prizadetim trgovcem omenjena razlika povrne, ker v današnjih težkih časih splošne gospodarske depresije trgovstvo težko čaka na povrnitev škode, ki jo mora trenutno nositi še v celoti. Upati je, da intervencija ne bo ostala brez učinka.

Prof. inž. Friderik Degen:

Denar

(Nadaljevanje.)

Cim je določeno iz kake kovine bodo kovani kovanci ter določena zlitina in čistina, je treba določiti novčno mero, to je ono število kovancev, ki jih bomo nakovali iz 1 kg zlata ali srebra oziroma neke zlitine. Iz 1 kg zlata se nakuje pri nas 37.735'85 dinarjev, da tehtta 1 zlati dinar 26'5 miligramama zlata. Cim manjša je novčna mera tem večjo vrednost ima kovanec. Novčna mera U. S. A. dolarja znaša 664'62. Z določitvijo novčne mere je določena tudi teža posameznega kovanca. Ob tej priliki je treba določiti tudi obseg ter obliko, ime ter delitev kovancev. Praksa nas uči, da ni dobro, da so kovanci preveliki in tudi ne majhne obli-

ke in da je najprikladneje, če imajo okroglo obliko.

V prejšnjih časih so imeli kovanci precej velik obseg in dokajšnjo debelino, kakor na primer nemški tolarji, tolar Marije Terezije, staroavstrijske petkronke in pa stari rimski ter grški novci. Prevelik kovanec je za promet neprikladen. Naš prejšnji 50dinarski srebrnik je bil nekoliko prevelik (premer 36 mm), dočim je sedanji nekoliko prikladnejši s premerom 31 mm. Premer se običajno suče med 15 ter 38 mm, a debelina znaša eden do dva milimetra. Oblika je navadno okrogla, imamo pa tudi primere neokroglega denarja. Še danes krožijo na primer v Turčiji kuruši (stoti del turške lire) v obliki štiriperesne deteljice.

Vsak kovanec ima prednjo (čelno) in zadnjo stran. Na čelni strani je navadno lik suverena, drža-

ven grb ali kak sličan lik, na zadnji strani pa nominalna označba kovanca z eventualno letnico izdaje. Prednja stran se tudi imenuje avers, a zadnja pa revers.

Če primerjamo imena raznih kovancev, moremo ugotoviti razne zanimivosti. Indijska rupija ima ime po imenu rupya, kar znači govedo. (V Indiji je bilo nekdanje govedo stvarni denar.) Dinar ima ime od latinskega izraza denarius, kar pomeni posebno utežno mero. Belgijski belga ima ime po imenu te svoje države, istotako bolivijski boliviano. Po kovini ima ime poljski zloty ter holandski goldinar (po nazivu gold, gulden). Tudi po utežni enoti imajo nekateri novci ime kakor: italijanska lira (libra — latinski utež), argentinski peso, grška drahma in še mnogo drugih.

Mnogokrat imajo kovanci, ka-

kor tudi papirnati novci poleg določenega imena še kako posebno ime. Desetdinarska papirnata novčanica je imela naziv kovač. Bolgarski lev ima zaradi svoje male oblike naziv levče. Francoski gospodarski pisatelj Rene Sedillot je prisodil sledeče okrasne pridевke temle valutam: francoski frank je resignirana valuta, nemška RM je hipokritni novce, pejeta je kapriciozna, angleški funt je imperialističen, italijanska lira je bojevita, švicarski frank je pogumen, japonski jen dinamičen, ameriški dolar pa odličan.

V prometu je zelo važna delitev kovancev. Navadno se kujejo po 1, 2, 5, 10 enot, dalje po 50/100, 10/100 itd., kar zavisi od osnovne vrednosti kovanca. Ena stotinka dolarja ima praktičen pomen, nima pa istega 1/100 dinarja ali leva. Posebno izjemo tvori angleški

funt, ki se deli na 20 šilingov ter 12 penijev.

Pri kovanju je še treba določiti remedij ter obtočno težo. Remedij pomeni težo, s katero se sme kovanec razlikovati ob priliki, ko pride v promet, od določene teže. V nasprotnem primeru pa se ponovno preljuje oziroma prekuje. Remedij znaša pri naših novih dinarskih kovancih 2/1000 grama od določene teže. Obtočna teža pa je teža, za katero se lahko kovanec v prometu obrabi, če pa je obraba presegla to težo, se tak kovanec odtegne iz prometa in prekuje. Vrednost kovancev raznih držav se presoja po novčni pariteti, to je razmerju novčnih mer dveh raznih kovancev. Pariteta med U. S. A. dolarjem in dinarjem je 56, 77, kar pomeni, da je en dolar vreden dinarjev 56'77.

(Dalje prihodnjic.)

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Ivan Jax & sin, Ljubljana. Izbršeta se javna družbenika Jax Ivan in inž. Jax Karl, vpišeta pa se javna družbenika Schweitzer Rudolf, trgovec v Ljubljani in Kaiser Karl, trgovec v Tomačevem. Izbršeta se prokurista Rudolf Schweitzer in Eemerik Tschokert. Zastopništvo in podpis firme ostane neizpremenjena.

Obrtna banka v Ljubljani. Izbršeta se član upravnega sveta Franc Raynikar, vpiše pa se član upravnega sveta Josip Rojina, trgovec in posestnik v Ljubljani.

Splošno jugoslovensko bančno društvo, d. d., podružnica v Ljubljani. Izbršeta se člani upravnega sveta Freund Oto, Goldschmidt Edmond in dr. Marič Milan.

Trgovska in gospodarska družba z o. z. v Ljubljani. Besedilo firme odslej tudi v srbohrvaščini. Vpišeta se poslovodja: dr. Tschöll Leo, industrialec v Beogradu in prokurist Markov Franjo, zasebni uradnik v Beogradu.

Izbrisale so se naslednje tvrdke:

Biofilm, družba z o. z., Ljubljana — zaradi končane likvidacije.

Posch Ivo, trgovina z mesanim blagom, Maribor — zaradi opustitve obrta.

Avgust Zlatič, razpečevanje ameriških mineralnih produktov in trgovska komisijka razprodaja kemikalij ter izdelovanje kozmetičnih in parfumerijskih predmetov — zaradi opustitve obrata.

Termotehnični zavodi d. d. v likvidaciji, Rače pri Mariboru — zaradi končanega konkurza.

Franc Taškar, Celje, izdelovanje kleparskih predmetov — zaradi smrti.

Avtomobilna prometna d. d., v Ljubljani — zaradi končane likvidacije.

I. Bonča, mednarodni transporti, carinsko posredovanje in spedičija — zaradi prestanka obrata.

Konkurzi - poravnave

Poravalno postopanje je uvedeno o premoženju Tomaža Šusteršiča, kleparja in neprotokolirane ga trgovca v Sodražici. Poravalni sodnik Cepuder, poravalni upravnik odvetnik dr. Lavrič v Ribnici. Narok za sklepanje poravnave 16. decembra ob 10., oglasit-

veni rok do 8. decembra. Dolžnik ponuja 60% kvoto, plačljivo v treh polletnih obrokih.

Končano je poravalno postopanje mlinarjev oz. žagarjev Štefana Lutharja, Ernesta in Edmunda Lutharja v Hodošu ter trgovke Herte Jonke v Mariboru.

Naša zunanja trgovina v oktobru aktivna

Po silnem padcu našega izvoza v septembru, ko se je po količini zmanjšal za 63,8%, po vrednosti pa za 39,4%, se je v oktobru naš izvoz zopet znatno popravil, kakor kažejo naslednje številke:

Izvozili smo blaga:

	tisoc ton	milijon din
v oktobru 1939	247,4	512,0
v septembru 1939	107,2	240,5
v oktobru 1938	303,3	463,9

V prvih desetih mes. 1939 2.724,5 4.169,0
1938 3.077,0 3.993,1

Naš izvoz po količini torej še vedno ni dosegel visokega izvoza v lanskem letu, dočim ga je po vrednosti v oktobru celo presegel. To je posledica dviga cen, kar pa smo tudi občutili pri uvozu.

Uvozili pa smo blaga:

	tisoc ton	milijon din
v oktobru 1939	73,6	357,1
v septembru 1939	51,6	253,2
v oktobru 1938	81,1	374,3

V prvih desetih mes. 1939 962,6 3.988,0
1938 1.048,2 4.198,9

V oktobru je torej bila naša trgovinska bilanca letos aktivna za 154,9 milijona din, dočim je bila lani v oktobru le za 89,5 mil. din. V vseh prvih 10 mesecih pa je bila aktivna za 181,0 milijona din, dočim je bila lani pasivna za 205,9 milijona din.

Iz naslednjih številke se vidi, katerih predmetov smo v letošnjem oktobru več izvozili ko v lanskem (vse številke v milijonih din):

Izvozili smo:

	1939	1938
pšenice	63,3	56,5
svežega sadja	43,9	30,4
suhih čespej	30,9	7,9
vina	2,3	—
zdravilnih rastlin	4,2	2,2
opiija	11,1	—
hmelja	50,0	15,0
živine in živ. proizvodov	125,8	108,3
kalcij. karbida in cijan.	16,4	4,1
surovega svinca	1,9	1,1
tobaka	13,5	20,5
konoplje	14,4	17,9
lesa	70,1	79,2
sode	3,3	4,1
cementa	2,1	7,1
rud in izkoptin	4,3	37,6

Uvozili smo:

	1939 ton mil. din	1938 ton mil. din
bombaža	2026 42,4	3582 65,7
drugih rastl. vlak.	654 7,5	914 6,6
voine	343 33,7	502 34,4
svile	499 14,8	246 10,0
železa	7683 41,9	11434 37,3
mineralnih olj	15887 14,9	10430 9,7
kože	22 1,6	455 6,3
riža	273 1,0	2564 7,8
kave	480 3,2	580 4,0
premoga	17269 6,6	18623 6,2
strojev	1287 31,4	1401 27,4
elektrotroh. predm.	428 13,3	468 16,2
prevoznih sredstev	304 6,3	686 12,7
zdravil	23 8,8	13 4,4
umet. organ. barve	140 7,0	100 7,2
tiskovn. papirja	2571 5,8	1670 3,9

Investicije za zaklonišča so odbitne

Na predstavo industrijske zbornice v Zagrebu glede zaklonišč je izdalo finančno ministrstvo pod št. 68.401-III. z dne 27. oktobra 1939. naslednje pojasnilo, ki je bilo poslano na vse davčne uprave in finančne direkcije:

»Več industrijskih gospodarskih organizacij ko tudi trgovsko in vojno ministrstvo so se obrnili na ministrstvo, da se investicije za zaklonišča pred zračnimi napadi ob odmeri družbenega davka in pridobnine priznajo kot odbitne postavke ter da se v ta namen dopolnijo predpisi zakona o neposrednih davkih.

Davčni oddelek ministrstva je proučil te predstave ter ugotovil: Z uredbo o zaščiti pred zračni-

mi napadi so podjetja dolžna, da v zaščito svojih stavb in zalog ter svoje delovne sile v rokih, predvidenih v čl. 19., 21. in 22. te uredbe ter v odstavku III. navodil za izvajanje te uredbe izvedejo kamuflacijo industrijskih zgradb in izdelajo podzemna zaklonišča ter nabavijo plinske maske in potrebni sanitetni material. Iz tega se vidi, da je podjetjem z zakonskimi predpisi naloženo, da zavarujejo neovirano obratovanje, vzdrževanje obstoječih stavb in obvarovanje življenj delavcev in nameštencev za primer zračnega napada ter so zato stroški za zavarovanje, vzdrževanje in obratovanje v neposredni zvezi s poslovanjem podjetij. Takšni stroški pa se mo-

rajo v smislu predpisov odst. 1. čl. 54. in odst. 2. (prvi odst. za toč. 11.) čl. 83. zakona o neposrednih davkih pri odmerjanju davčne osnove odbiti od bruto dohodkov.

Ker je večina teh izdatkov investicijske narave, se morajo priznati davčni odpisi na naslov amortizacije teh investicij, seveda v mejah, ki so predvidene v toč. 5. čl. 54. in v zadnjem odstavku čl. 83. zakona o neposrednih davkih. Finančne direkcije in davčne uprave se morajo pri odmeri družbenega davka in pridobnine ravnati po tem pojasnilu. Pred vsako odmero pa morajo zahtevati strokovno mnenje pristojnih organov inšpekcije državne obrambe o potrebi in vrednosti storjenih investicij ter o upravičenosti njih odpisa.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle je sprejel podpredsednika vlade doktorja Mačka v avdienci. Pred njim je sprejel knez-namestnik v avdienci predsednika vlade Cvetkovića. Dr. Maček je imel nato enourni razgovor z dr. Korošcem. Tudi več drugih važnih političnih sestankov je bilo v Beogradu.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je praznoval svojo krstno slavo v Nišu. Slave sta se udeležila tudi dr. Maček in dr. Korošec. Na kosilu je pozdravil predsednik vlade svoje goste ter zlasti dr. Mačka kot svojega odličnega prijatelja. Med drugim je dejal, da so danes vsi videli, s kakšnim navdušenjem so pozdravili v Nišu dr. Mačka, kar jasno dokazuje, da narod pozdravlja sporazum. Prepričan je, da sta s sporazumom napravila z dr. Mačkom dobro delo. Prvi del njunega programa je končan. Oba bosta dovršila tudi drugi del programa, ki ni več suha politika, temveč globoko zadeva v življenjske interese naroda. Tudi to delo bosta dovršila v korist naroda ali pa se bo zgodilo tisto, česar si nihče ne želi.

Dr. Maček je odgovoril predsedniku Cvetkoviću, da mu naj dovolj, da mu kot starejši reče »ti«. Ko sta se prvič sestala, je hrvaški narod z neko skepsno spremljal vsa pogajanja. Po prvem sestanku pa je dejal dr. Maček svojim prijateljem, da se ne bo sklenil sporazum z nikomer, če se ne bo sklenil s predsednikom Cvetkovićem. Bil je prepričan, da je bil predsednik Cvetković iskren in ni se motil. Sporazum smo sklenili, je nadaljeval dr. Maček, v duhu narodnega pregovora: Tuje spoštuj, a na svoje bodi ponosen! Prepričan je, da bosta delo, ki sta ga pričela s prijateljem Cvetkovićem, tudi uspešno dokončala.

Vladno glasilo »Samouprava« piše, da se skupščinske volitve ne bodo mogle izvesti pred koncem januarja.

Mednarodna avtomobilna cesta Beograd-Subotica je bila izročena prometu.

V Beogradu je bil pokopan slovenski novinar Zvonimir Kosem,

ki je bil znan tudi po svojih mladinskih pesmicah in spisih.

Trgovinska zbornica v Beogradu je začela delati na to, da se razširi med zastopniki tekstilne industrije in trgovci doseženi sporazum še na vse druge stroke.

Za generalnega tajnika zagrebske borze je bil imenovan dr. Miroslav Matica, dosedanji pravni konzulent borze.

V Hrvatskem radniškem savezu je po podatkih tajnika varaždinske podružnice Stajcarja organiziranih 150.000 delavcev. Ta številka pa je najbrže zelo optimistična.

Nova Trboveljska elektrarna je bila priključena na Deželne elektrarne, katerim bo oddajala svoj odvisni tok. Trboveljska elektrarna ima kapaciteto 21.000 kilovatov ter je druga največja električna centrala v Sloveniji. Na prvem mestu je Falska elektrarna.

Nova tekstilna tvornica se zgradi v Zemunu. Lastnik tvornice je Viktor Berger. Tvornica bo izdelovala sita iz konjske dlake, bombažne tkanine, volnene tkanine in plastike.

Umrj je francoski admiral Guépratt, ki je bil velik prijatelj Jugoslavije ter je zlasti mnogo storil za reorganizacijo srbske vojske po umiku iz Albanije. Med svetovno vojno se je proslavil v bojih pri Dardanelah. Bil je tudi član francoske pomorske akademije.

Italijanski parnik »Fianona« (6600 ton) je zadel v bližini angleške obale na mino in se potopil. Parniku so takoj prihiteli na pomoč angleške ladje, da je bila vsa posadka rešena. To je že drugi talijanski parnik, ki se je potopil v zadnjih dneh, ker je naletel na mino.

Nemško letalo je ustavilo neki švedski parnik, ki je plul v švedskih teritorialnih vodah ter izkrcalo nekaj mož, ki so potem prevzeli poveljstvo na parniku. Na radijske pozive pa so prihiteli na pomoč parniku švedski letalci, nakar se je komandant izkrcane posadke opravičil, da ni vedel, da je parnik v švedskih teritorialnih vodah. Posadka nemškega letala je bila nato internirana.

Sejmi

27. novembra: v Središču.

28. novembra: v Ormožu, Mariboru, Dol. Lendavi, Prosenjakovcih.

29. novembra: na Rakeku, v Celju, Ptuj, Trbovljah.

30. novembra: v Gor. Planini na Kalu, v Kočevju, Turjaku, Vačah, Celju, Veržeju, Turnišču, Gor. Lendavi, Kotoribi.

1. decembra: v Mariboru, Trbovljah.

2. decembra: v Zagorju ob Savi, Brežicah, Celju, Trbovljah, Koračicah, Križevcih, okr. Murska Sobota, Gradacu.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljene plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da se zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Dolenc Josip

Sv. Petra c. 19

Telefon štev. 22-62

Velika zaloga vsakovrstne kožuhovine za plašče, paletoe in našivke

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%,! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

Istega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo

VERITAS

Trgovci popust!

SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.

LJUBLJANA

Tyrševa cesta 33

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zov.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

*

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štruce, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjizice, risalne bloke itd.

Pozor trgovci!

Damske in otroške predpasnike iz klota kretona, ripsa in batista kakor tudi razno drugo damsko konfekcijo izdeluje na veliko tvrdka

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenja slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica štev. 4

Telefon 33-80

Raxon

UNIČI VSE PODGANE

Prosta prodaja glasom min. za soc. pol. in nar. zdravje štev. 10.231/1936

Proizvod: UNIO družba, Maribor

Kmetijska posojilnica v Ljubljani prodaja velik planinski hotel pri Sv. Neži nad Tržičem.